

svenska företag tar tåten

KLIMAT UTMANINGEN

Klimatfrågan är en allt större utmaning för såväl samhälle som näringsliv. Många företag har gått före och visat vägen, inte minst genom långsiktigt klimatarbete och innovationer. I denna rapport möter du 12 företag och organisationer som på olika sätt arbetar med klimatutmaningen.

INDEX

3

STEPHAN MÜCHLER

4

MARKKU RUMMUKAINEN

6

GODSINLÖSEN

8

CYBERCOM

10

WIHLBORGS

12

ABSOLUT VODKA

14

TRELLEBORG

16

HR BJÖRKMANS ENTRÉMATTOR

18

SKÅNEFRÖ

20

ÖMANGRUPPEN

22

HYDROWARE AB

24

PERSTORP

26

SPARBANKEN SYD

28

TRELLEBORGS HAMN

30

KLIMATORDLISTA

31

HANDELSKAMMARENS
TANKESMEDJA

STEPHAN MÜCHLER

Klimatutmaningen 2.0

Klimatfrågan är en allt större utmaning för såväl samhälle som näringsliv. Många företag har gått före och visat vägen, inte minst genom långsiktigt klimatarbete och innovationer.

I flera fall har det handlat om kostnadseffektiva åtgärder i form av besparingar på energisidan, transporter och råvaror. I andra fall har företag skapat nya och mer klimateffektiva produkter och tjänster. I dag är klimatanpassning en förutsättning för långsiktig överlevnad för snart sagt alla företag och dessutom skapas ur detta behov nya verksamheter. I debatten lyfts sällan dessa av företag skapade kontinuerliga förbättringar fram. Istället är det politiska utspel som får de stora rubrikerna. Men de reella framstegen skapas av företag som genom sitt arbete åstadkommer en positiv samhällsutveckling med klimatfrågan ständigt på näthinnan.

Vi tror på en levande dialog där alla aktörer deltar. Genom dialog skapas förståelse och inspiration. I denna rapport, vår andra rapport, redovisar vi ett antal goda klimatexempel. Det handlar om såväl stora som små företag i varierande branscher. Vi vill genom denna rapport inspirera andra företag att bidra till klimatutmaningen och vi vill sprida kunskap om hur företag på ett strategiskt och operativt sätt hanterar klimatfrågan.

Stephan Muechler,
VD Handelskammaren

MARKKU RUMMUKAINEN

”Många länder har starkt betonat att deras klimatambitioner inte påverkas av vad som händer eller inte händer framöver i USA. Det vore förstås bra om världens alla länder arbetade mot samma mål.”

2016 var globalt sett det hittills varmaste året i mätningarna. Rekordet har slagits tre år i rad, vilket är ganska ovanligt. Förklaringen handlar dels om den långsiktiga uppvärmningstrenden som drivs av växthusgasutsläppen, dels om El Niño som är en del av en återkommande storskalig klimatvariation. Den variationen handlar om hur atmosfären och havet påverkar varandra. Under den ”varma” El Niño-fasen släpper havet värme till luften, vilket påverkar den globala medeltemperaturen med upp till några tiondels grader. Den motsatta fasen kallas La Niña. Dessa faser kommer och går, utan att de över tid skulle påverka den globala medeltemperaturen. Den senaste El Niño klingade av mot slutet av 2016, vilket gör det osannolikt att just 2017 skulle slå 2016 som det varmaste året. Men snart är det dags igen, den långsiktiga trenden pekar bestämt mot en allt varmare jord.

Till skillnad från utvecklingen av klimatförändringarna har det varit lite svårt att hänga med i en del andra trender den senaste tiden. Klimatpolitiken i världen har uppvisat såväl beständighet som nyckfullhet.

De signaler som den nya administrationen i USA har skickat ut kan sammanfattas beskrivas som ganska röriga, men potentiellt allvarliga för klimatarbetet: Parisavtalet ska rivas upp, olje- och kolsektorn stärkas, amerikanska klimatforskningsinstitut stängas, miljömyndigheten EPA antingen avvecklas eller dess klimatarbete avslutas, och amerikanskt stöd till internationellt klimatarbete ska upphöra. I skrivande stund återstår det att se hur mycket av detta som blir verklighet, men en ganska omgående följd är att det blir svårare för en rad aktörer att ta beslut. Och en sak har vi inte gott om i arbetet mot de långsiktiga klimatmålen: tid. Oavsett om vi tänker på Parisavtalets temperaturmål på ”väl under två grader” eller på relaterade mål om att bli av med utsläppen under de kommande decennierna, har vi ont om tid. Om nya investeringar görs inom exempelvis energisektorn i teknik och lösningar som inte bidrar till minskade utsläpp, eller om innovationssatsningar på ny, renare teknik uteblir, så låser vi i och med dessa investeringar i ”fel” riktning in handlingsutrymmet för ett antal år och minskar möjligheterna att nå klimatmålen.

Resten av världen går dock på en helt annan bana än den som den nya administrationen i USA signalerar. Många länder har starkt betonat att deras klimatambitioner inte påverkas av vad som händer eller

inte händer framöver i USA. Det vore förstås bra om världens alla länder arbetade mot samma mål, men det finns inget som hindrar exempelvis Kina, EU eller Sverige, eller städer och företag från att främja, välja, och utveckla förnybar energi, elbilar, nya affärsmodeller, nya produkter från skogen, och så vidare. Det är också det som sker i princip världen över. ”Alternativa fakta” till trots bygger världen klimatarbetet på den klimatvetenskapliga grunden som forskare världen över står bakom, inklusive forskarna i USA.

Fyra (eller åtta) år är en lång tid i klimatarbetet, och det är förstås önskvärt att USA inte hamnar på efterkälken eller drar andra länder med sig. Vad som gäller klimatarbetet i praktiken, finns det möjliga vägar framåt även i USA som inte ensidigt följer den centrala policyn. Många amerikanska företag verkar på de globala marknaderna och påverkas av andra länders klimatarbete, och klimatprogressiva delstater som Kalifornien kan delvis välja att gå sin egen väg. Även när vi tänker på uttalandena om mer av fossil ekonomi i USA, är det klart att det är förhållandevis dyrt att utvinna fossila bränslen från många av de amerikanska fyndigheterna. Varje år subventioneras fossila bränslen med stora summor på många håll i världen, och så även i USA. Kostnaden för att utvinna skifferolja är hög. Utvinning av kanadensisk oljesand som är en av anledningarna till oljeledningsprojektet Keystone XL som nu kanske kommer igång igen ligger inte långt efter. Detta samt att öppna upp stängda kolgruvor eller hydrauliskt spräcka efter skiffergas har både kända och potentiella konsekvenser för miljön och på människors hälsa, vilket innebär samhällsekonomiska merkostnader utöver priset på pumpen. Huruvida mer fossilt är lönsamt eller inte beror alltså på hur uttömmande beräkningar man gör.

Det är sammanlagt svårt att se att satsningar på fossila bränslen skulle vara ekonomiskt lönsamma eller samhällsekonomiskt önskvärda, oavsett hur man räknar. **Men det är bara tiden som kan utvisa vilken riktning klimatarbetet nu tar i USA. Läget är i skrivande stund ganska svårbedömt.**

Markku Rummukainen,
professor vid Lunds universitet

GODSINLÖSEN

Hela affärsidén är att minska svinnet

Godsinlösen AB samlar in skadat gods från bland annat försäkringsbolag, reparerar det eller tar tillvara reservdelar. Hela vår affärsidé bygger på återanvändning.

Godsinlösen Nordic AB (GIAB) har revolutionerat försäkringsbranschen med vår tjänst Cirkulär skadereglering. Du ska snart få veta hur den går till, i praktiken. Men först en bakgrund. Det ska gå fort inom den svenska försäkringsbranschen. Snabbskadereglering, med målet att ersätta försäkringstagaren med kontant utbetalning så snabbt som möjligt, har länge varit en trend. Framgång mäts i kortast handläggningstider. Ersättning betalas därför ut till försäkringstagarna utan motprestation eller skadeverifiering. **I vissa fall är produkten kanske inte ens skadad, om den ens existerar. Och om den gör det, hur vet då försäkringsbolaget att den återvinns miljömässigt korrekt?**

– Vår affärsidé är att förändra detta. Vi omvandlar det som anses vara avfall till en ekonomiskt värdefull resurs genom reparation och up-cycling av skadat gods, säger Matilda Jarbin, hållbarhetschef på Godsinlösen.

Allt startade 2013. Det var då GIAB började erbjuda de svenska

försäkringsbolagen tjänsten Cirkulär skadereglering. Rent praktiskt innebär det att GIAB samlar in alla produkter som anmäls på hem- och företagsförsäkringar. Det kan vara allt ifrån kläder, möbler, cyklar, datorer samt vatten- och rökskadade butiker. En skadeanmälan kräver således motprestation från försäkringstagaren. Han eller hon måste skicka in sin skadade produkt till GIAB för skadeverifiering. Först när produkten mottagits och skadeverifierats, är kunden berättigad till ersättning.

– Detta har revolutionerat försäkringsbranschen och inneburit att försäkringsbolagen kan presentera ett gediget hållbarhetsarbete samtidigt som det är ekonomiskt lönsamt för både GIAB och försäkringsbolagen. Folksamns hållbarhetschef Karin Stenmar har i media beskrivit samarbetet med GIAB som ett av det häftigaste och bästa Folksam någonsin gjort, säger Matilda Jarbin.

Genom vår tjänst bidrar vi till att produkterna får ett förlängt liv. Ibland skickas produkten tillbaka

till försäkringstagaren, ibland säljs den vidare till annan slutkonsument. Detta ger en stor klimatnytta genom att motverka utvecklingen av vårt slit- och slängsamhälle.

Den produktkategori som oftast anmäls som skadad inom hemförsäkringen är mobiltelefoner. Därför har GIAB tagit fram en unik lösning som kallas Mobilcirkeln. Processen bygger på lika för lika-principen vilket innebär att den skadade telefonen ska ersättas med en likadan. **Försäkringstagaren skickar in sin skadade mobiltelefon och får en reparerad eller återtillverkad telefon tillbaka istället för kontantersättning.**

– Det är alltså inte möjligt att bli ersatt med en nyare modell än den som skickats in och processen förhindrar att kunden går och köper en helt ny telefon, säger Matilda Jarbin.

Tjänsten har fått en fantastisk skadeförebyggande effekt då det inte längre är möjligt att utnyttja försäkringen för att upgradera till senaste modellen. På så sätt minskas

Matilda Jarbin, hållbarhetschef och Jens Thulin, rådgivare cirkulär affärsutveckling

avfallsmängderna, koldioxidutsläppen och utvinningen av jungfruliga material. De mobiltelefoner som inte går att reparera används för reservdelar. **Under 2016 hanterade GIAB ungefär 35 000 försäkringsärenden gällande mobiltelefoner. Det innebär en direkt minskning av koldioxidutsläppen med ungefär 1 185 ton.** Därtill har avfallsmängderna minskat med ungefär 2 337 ton.

GIAB har också utvecklat tjänster baserade på återanvändning inom flera andra branscher. Vi erbjuder exempelvis logistikbolagen att ta hand om transportskadat gods. Vi erbjuder även E-handelsbolagen att hantera reklamerade produkter. En mycket viktig del i bolaget är den fysiska butiken Returhuset som ligger i Staffanstorps. Butikens sortiment består av ungefär 60 procent vanliga detaljhandelsvaror och ungefär 40 procent så kallade cirkulära varor, som kunderna hittar på Returtorget.

– Returlogistik och fungerande försäljningskanaler är avgörande faktorer för att tillämpa cirkulära affärsmodeller

i praktiken, säger Jens Thulin, rådgivare cirkulär affärsutveckling på Godsinlösen.

En annan tjänst som GIAB utvecklat är IT-cirkeln. Den bygger på att GIAB tar hand om uttjänt IT från företag och organisationer. IT-utrustningen data-raderas, rekonditioneras och säljs till slutkund. Det är i dag bolagets mest expansiva del.

– Efter avslutat ärende skickar GIAB en miljörapport med avfalls- och koldioxidbesparing till respektive kund. Det är en viktig del i våra kunders hållbarhetsarbete då det praktiskt kan visa miljö- och klimatnytta, säger Jens Thulin.

Under 2016 lyftes GIAB fram som ett av Sveriges bästa exempel inom området på hur cirkulär ekonomi kan fungera i praktiken och hur en enkel idé baserad på en cirkulär affärsmodell kan skapa arbetstillfällen och ekonomisk lönsamhet. Vi är mycket stolta över detta och har stora visioner för framtiden.

CYBERCOM

Vi skapar morgondagen

God och säker it-kommunikation mellan människor kan minska de globala utsläppen av växthusgaser med 20 procent till 2030. Därför har vi på Cybercom ett viktigt uppdrag.

Cybercom är ett IT-konsultbolag med 20 års erfarenhet inom IT och kommunikationsteknik. Våra konsulter hjälper företag och organisationer att ta tillvara den uppkopplade världens möjligheter för att stärka konkurrenskraften eller göra effektivitetsvinster. Vi på Cybercom är optimistiska när det gäller klimatfrågorna. Att den tekniska utvecklingen nått så långt kan förändra mycket. Men varje företag och privatperson måste ta sitt ansvar.

– Vi arbetar aktivt med att minska vår egen miljöpåverkan, är ISO 14001-certifierade och driver en dialog kring vad som är väsentligt ur ett hållbarhetsperspektiv. Ett konsultbolags största potential ligger förstås i möjligheten att påverka kunder och därigenom deras användare och slutkunder, säger Conny Karlsson, regionchef Öresund, Cybercom. Cybercom stödjer också sedan många år Global

Compact och de 17 globala målen. En uppkopplad värld stärker människan, miljön, affären och samhället. Det ökar kunskapsutbytet, skapar demokratier i vårt samhälle och kunskapsdelning som gynnar klimatet.

– **Det positiva är att det räcker med den tekniska nivån som vi har i dag, men vi måste använda den på ett smart sätt och det kräver förändringar i organisationer, regelverk och vanor. Här vill Cybercom vara med och påverka, säger Conny Karlsson.**

Ett exempel är så kallad dematerialisering, vilket innebär att man ska kunna leverera samma eller liknande service men med mindre användande av naturresurser. Det kan ske genom utveckling av digitala lösningar som ersätter en fysisk produkt eller

tjänst, eller genom att ge möjlighet till samarbete och delande där smarta ICT-lösningar är nödvändiga. I en hållbar framtid har ICT en central roll. Det finns studier som visar att vi skulle kunna minska de globala utsläppen av växthusgaser med 20 procent till 2030 med hjälp av ICT utan att göra några större förändringar.

– Cybercom har en viktig roll i att förklara för kunder och beslutsfattare vilka underliggande lösningar som är nödvändiga för smarta hållbarhetslösningar. Utan kryptering, komprimeringsalgoritmer, molnlagring och realtidsdata får vi inte smarta byggnader, smart mobilitet eller smarta konsumtionsmönster. Det anser vi är morgondagens infrastruktur för global hållbarhet, säger Conny Karlsson.

Cybercom är engagerade, vi ser oss som "Makers of tomorrow" eftersom vi sitter på kunskapen och verktygen att tillsammans med våra kunder och partners göra skillnad. Vi jobbar för att driva utvecklingen i rätt riktning genom digitalisering och genom att koppla samman människor, maskiner, enheter, länder, myndigheter. Detta kallar vi Connectivity.

– Cybercoms kunnande, våra lösningar för den uppkopplade världen, bidrar till den fjärde industriella revolutionen. Vi har unika möjligheter och ett ansvar att utveckla våra kunders affärer och driva utvecklingen i rätt riktning och med ökad takt, säger Conny Karlsson.

Som exempel kan nämnas att vi hjälper industrin att energieffektivisera och staden med smartare transportlösningar. Vi har förtroendet att hjälpa finska staten att digitalisera sin verksamhet, att implementera e-identifieringstjänster och administrering av roller och behörigheter kopplade till den. Vi har samverkat med myndigheter och företag för att skapa energismarta kollektiva transportlösningar i flera svenska storstäder. **Vi är involverade i utvecklingen av autonoma bilar som inom något år kommer att rulla på våra vägar.** Vi har hjälpt flera svenska kommuner att förbättra sin digitala närvaro. Vi har byggt och optimerat mobila nätverk på avlägsna öar i Karibien, i Afrika och i Mellanöstern. Vi har kopplat upp lyftkranar och asfaltvärtar för en säkrare och effektivare industri.

– Vi säkerställer att grunden för det digitala samhället är säkert, transparent och baserad på förnybara resurser. Världen kommer att se väldigt annorlunda ut redan om tio år. Vi har bara sett början, säger Conny Karlsson.

WIHLBORGS

KLIMATUTMANINGEN 2017

Ideon Gateway visar vägen som hållbar fastighet

Wihlborgs tänker klimatsmart när vi utvecklar våra fastigheter. Ett flaggskepp är den miljöcertifierade och lysande byggnaden Ideon Gateway i Lund.

Wihlborgs vill utveckla och förvalta hållbara fastigheter, berättar företagets miljöchef Staffan Fredlund.

– Det är ett av våra hållbarhetsmål. Det handlar dels om att miljöcertifiera våra byggnader och dels om att löpande arbeta med energieffektivisering, val av energislag, byggmaterial och att utveckla våra grönytor för att gynna den biologiska mångfalden. Om insatserna dessutom genomförs i samverkan med hyresgäster och leverantörer bidrar vi samtidigt till en hållbar utveckling i hela värdekedjan.

Wihlborgs har i dag så kallade gröna hyreskontrakt som standard, där det inkluderas text och klausuler om samverkan inom miljö- och klimatområdet mellan fastighetsägare och hyresgäst.

– Det är ett steg i att lyfta miljödialogen med våra kunder, samtidigt som vi förbinder oss att aktivt driva miljö- och klimatfrågan i verksamheten, säger Staffan Fredlund.

I dag är 14 av Wihlborgs totalt 270 fastigheter miljöcertifierade. Flera nybyggnadsprojekt och pågående ombyggnationer är också registrerade för en kommande certifiering. Huvudalternativet vid en miljöcertifiering är den svenska Miljöbyggnad (på Guld-nivå), men

vi har också några byggnader med internationella certifieringar som GreenBuilding, LEED och BREEAM. Miljöbyggnad är ett certifieringssystem som baseras på svenska bygg- och myndighetsregler och svensk byggpraxis.

– Miljöcertifieringen blir ett kvitto på att byggnaden är energieffektiv och har hög miljöprestanda. En stor del av miljöcertifieringens kriterier handlar också om byggnadens inomhusklimat, exempelvis akustik, ljusförhållanden och luftkvalitet. Dessa faktorer är viktiga för hyresgästens trivsel och produktiviteten på arbetsplatsen, säger Staffan Fredlund.

Wihlborgs fastighet Ideon Gateway är ett exempel på en byggnad med modern miljöteknik och hög miljöprestanda. I huset finns i dag 40 hyresgäster och ett hotell med 180 rum. Den blev trippelcertifierad när den var färdigbyggd år 2013 vilket innebär att den i dag är certifierad enligt GreenBuilding, Miljöbyggnad Guld och LEED Platina.

– Energiförbrukningen totalt ligger på faktiska mätvärden motsvarande 25–30 kWh per kvadratmeter.

Rent konkret värms och kyla fastigheten med en lokal värmepump som utvinnet naturligt lagrad värme och kyla från en djupborrad brunn i

jordens geotermiska skikt. Elen produceras antingen från de integrerade solpaneler som finns på byggnaden eller från inköpt förnybar vindkraftsel. – Under år 2016 producerade solpanelen, som täcker en yta på 975 m², el motsvarande 74 000 kWh. Det är mer än 10 procent av den el som årligen används i byggnaden!

En annan klimatsmart lösning är husets så kallade regenerativa hissar där överskottsenergin från hisstransporterna, värmen, blir till elektricitet när hissarna åker neråt.

Det sparar upp till 40 procent elenergi i jämförelse med en konventionell hiss.

– Ideon Gateway var också tidigt ute med att använda närvarostyrd och energieffektiv LED-belysning i allmänna utrymmen. I lokalerna finns dessutom intelligent luftbehandling för värme och kyla, vilket skapar positiva resultat både för inomhusklimatet och miljöprestandan, säger Staffan Fredlund.

Han konstaterar att Ideon Gateway är ett flaggskepp för Wihlborgs, Ideon, Lund och regionen.

– Det visar hur man kan bygga hållbara byggnader. Fastighetens låga klimatpåverkan bidrar också positivt till Wihlborgs mål att fortsätta växa och bidra till regionens utveckling, men med minskad miljöpåverkan.

Läs mer på wihlborgs.se/ideongateway

Staffan Fredlund,
miljöchef

ABSOLUT VODKA

Klimatneutral produktion av Absolut Vodka i Åhus

Närproducerat, resurssmart och kretslopp är ledorden vid produktionen av Absolut Vodka.

Absolut Vodka är ett välkänt varumärke men få vet om att vodkan produceras i ett av världens mest energieffektiva destillerier i skånska Åhus. Genom innovativa lösningar har de minskat användningen av vatten och energi, och med ett effektivt resursutnyttjande sluter de kretsloppet och använder restavfall till bland annat djurfoder och bränsle.

Anna Schreil, produktionsdirektör, The Absolut Company

‘One source’ är Absolutns koncept för hållbar produktion och innebär att i princip alla resurser kommer från närområdet – från vete och vatten till glasflaskor och emballage. Enbart lokalt odlat vete används och vattnet kommer från en egen källa. All tillverkning och tappning sker i Åhus, i Skåne, och skeppas sedan ut över hela världen.

Absolutns hållbarhetsarbete vilar på fyra pelare:

Hållbara grödor. Absolut har utvecklat ett koncept för de kontrakterade veteodlarna, med miljö- och kvalitetskrav för bland annat minskad användning av mineralgödsel och växtskyddsmedel. De odlare som lever upp till kraven får högre betalt för sitt vete. På så sätt ges incitament till ständiga förbättringar och långsiktiga samarbeten. Konceptet utvecklas ständigt, och nu arbetar Absolut tillsammans med Hushållningssällskapet för att stimulera ett ökat fokus på biologisk mångfald och klimat. Som en viktig första klimatåtgärd har vi valt att ställa krav på en stegvis ökad användning av så kallat BAT-gödsel med betydligt bättre klimatprestanda än andra sorters mineralgödsel.

Klimatneutral produktion. Sedan 2004 har Absolut minskat energianvändningen med 45 procent och koldioxidutsläppen med 80 procent per liter producerad vodka. Absolut använder sig till minst 85 procent av förnybar energi, och de utsläpp som fortfarande genereras i produktionen klimatkompenseras genom projekt som är certifierade av Plan Vivo.

Vattenneutral produktion. Det sker ett ständigt arbete med att effektivisera vattenanvändningen i produktionen. De senaste 15 åren har vattenanvändningen per liter vodka minskat med 20 procent. Ytterligare finjusteringar ska minska vattenanvändningen ännu mer, målet till 2020 är en 15-procentig minskning.

Absolut strävar efter att använda allt vatten så resurseffektivt som möjligt. Det vatten som inte hamnar i vodkan går till största delen in i djurfodret som produceras av restprodukterna

från destilleriet. En del används för att rengöra maskiner eller till bevattning av närliggande åkrar.

Materialneutral produkt. Absolut strävar efter att sluta cirkeln och ser en utveckling av produktionen där inget ses som avfall utan allt kan användas som en resurs. Till flaskorna används till stora delar återvunnet glas och med en ny, smart design har glasvikten minskats utan att göra avkall på den ikoniska flaskformen. I produktionen sluts dessutom kretsloppen; koldioxid som bildas under destillationen säljs som kolsyra till läsktillverkare och den proteinrika ‘dranken’ säljs som djurfoder, vilken utfodrar 250 000 grisar och 40 000 kor, varje dag.

Hållbara lokala transporter. Absolut vill också minska klimatavtrycket från transportererna. Målet till 2020 är att 80 procent av alla lokala transporter ska drivas med förnybart bränsle och de har kommit en god bit på väg. 2014 byggde Absolut en biodieselstation på destilleriet, där kan åkare och transportörer fylla tankarna med HVO, ett biobränsle som är producerat på restavfall från slakterier. Idag drivs i princip samtliga bilar som transporterar dranken, alla lastbilar som transporterar sprit och många av de bilar som kör förpackningar och vete av förnybara bränslen.

Absolut har ett ambitiöst mål – att sluta loopen och ha en hållbar cirkulär produktion. Det finns steg kvar att ta, åtgärder kvar att göra, men redan nu har Absolut Vodka lyckats göra den svenska vodkan till ett gott exempel för andra destillerier världen över.

The Absolut Company
Pernod Ricard

TRELLEBORG

De vill växa och samtidigt minska sin klimatpåverkan

Genom att utbilda interna koordinatörer på varje anläggning ökar Trelleborgkoncernen hela tiden sin egen energi- och klimateffektivitet. Målen kvarstår även när företaget expanderar.

Trelleborgkoncernen, som är sprungen ur staden med samma namn, är en världsledare inom specialutvecklade polymerlösningar av gummi, plast eller kompositer. Klimatfrågan har funnits på Trelleborgs hållbarhetsagenda sedan många år.

– Vi har länge bedrivit ett systematiskt arbete med att spara energi i hela koncernen. Det tillhör vårt strategiska program Trelleborg Excellence som syftar till att hela tiden förbättra våra kärnprocesser. Att vara energieffektiv, och därmed också klimateffektiv, är en del av vårt arbete för en tillverkning i världsklass, säger Trelleborgs VD och koncernchef Peter Nilsson.

2008 startade vi vårt första långsiktiga mål om att bli tydligt klimateffektivare internt. Målet ”15 by 15”, att bli 15 procent klimateffektivare vid utgången av 2015, uppnådde vi och det med viss råge. Under den kommande perioden fram till utgången av 2020 har därför Trelleborg höjt ribban igen. Målet är nu inställt på att bli ytterligare 20 procent klimateffektivare till dess och målet kallas såklart ”20 by 20”.

Detta förbättringsprång är viktigt och samtidigt en stor utmaning, eftersom Trelleborg under 2016 gjort ett

betydande förvärv med bas i Tjeckien som gjort företaget ungefär en femtedel större. Det ökar också däcktillverkningens andel av helheten, och just däcktillverkning är traditionellt en energikrävande process.

– När våra nya enheter nu blir en allt mer integrerad del av Trelleborg räknar vi med att de höjer sin energieffektivitet ganska raskt med hjälp av våra redan etablerade metoder och angreppssätt. Men skulle inte detta gå fort nog har vi faktiskt en möjlighet till att nå vårt klimatmål ändå, genom att gå över till grön energi, säger Peter Nilsson.

I allt fler länder blir nämligen ”grön” energi, särskilt el, tillgänglig till priser som är jämförbara med dem för fossilbaserad energi. I takt med detta kan även större industrikoncerner gå över till förnybara energikällor som vind, sol och vatten. I den italienska delen av Trelleborg har detta redan gjorts. Alla italienska fabriker i koncernen använder sedan början av 2016 grön energi, vilket tydligt drar ner koldioxidutsläppen jämfört med tidigare. I takt med att denna utveckling fortsätter i andra länder så har koncernen möjlighet att offensivt minska utsläppen.

– Men kärnan i vårt interna

förbättringsarbete är trots allt att hela tiden jobba för att spara ytterligare energi och bli ännu effektivare i vår egen tillverkning, säger Peter Nilsson.

För att uppnå detta bedriver företaget bland annat utbildning av interna energikoordinatorer på varje anläggning som har till uppgift i sina team att hitta och genomföra nya energiförbättringar. Dessutom har man engagerat alla operatörer och även kontorspersonal i arbetet, via en egenutvecklad e-learning som stimulerar kreativiteten, visar var energitjuvarna i verksamheten finns och låter var och en få avge ett individuellt energisparlöfte.

Men Trelleborg låter sig inte nöjas med att bli energi- och klimateffektivare i sin egen verksamhet. **En ännu mer ambitiös målsättning är att hjälpa till i hela samhällets omställning att bli klimatsmartare.** Detta är i linje med vad som överenskommits mellan jordens länder i klimattoppmöten i Paris och Marrakesh, eller i de globala hållbarhetsmål som FN lanserade 2015.

– Våra tätningslösningar och våra traktordäck är två av många exempel på hur de saker vi producerar är utvecklade och designade för

energi- och klimateffektivitet. I våra rörliga tätningslösningar för exempelvis hydrauliska system kan det betyda upp till 25 procent mindre energiåtgång bara att använda rätt material och design. Och i våra traktordäck handlar det om att designa rätt från början. Det allra senaste är att föraren själv ska kunna ställa in däcktrycket så att man får rätt tryck för rätt underlag och därmed spara bränsle och sänka utsläppen, säger Peter Nilsson.

Trelleborg har under det senaste året också lanserat begreppet Blue Dimension för att beteckna olika grupper av produkter och lösningar som på olika sätt bidrar till att öka hållbarheten i samhället genom att skydda miljö, människor, infrastruktur och tillgångar.

– Vi räknar med att ökad hållbarhet och minskad klimatpåverkan blir allt viktigare som säljargument i många av de industriella segment där vi är en viktig leverantör, avslutar Peter Nilsson.

Hr BJÖRKMANS ENTRÉMATTOR

Tvätt av entrémattor istället för slit och släng

Klimatsmart tvätt som gör att entrémattor återanvänds istället för att bytas ut. Det är hela affärsidén för Hr Björkmans Entrémattor.

Hela vår affärsmodell grundar sig i ett starkt klimatengagemang. Det handlar om att återvinna istället för att köpa nytt. I mer än 20 år har vi bytt ut och tvättat entrémattor hos företag runt om i Sverige. Därmed använder vi en cirkulär affärsmodell snarare än att bidra till en linjär slit- och slängekonomi.

Men vi vill också hela tiden arbeta för att minska vårt ekologiska fotavtryck, som ju finns i all verksamhet – också i sådan som bygger på återanvändning. Efter många års samarbete med leverantörer har vi tagit fram produkter med väldigt hög kvalitet, som varar. Genom en patenterad tvättprocess återupprättar vi produkternas kvalitet så att de blir så gott som nya och kan återanvändas igen och igen, vilket minskar behovet av nya material.

Redan i slutet av 90-talet påbörjade vi vårt hållbarhetsarbete genom att miljöcertifieras enligt ISO 14000. Det var så vi fick upp ögonen för var vår miljöpåverkan fanns, började arbeta för att minska den och certifierades samtidigt enligt EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning, EMAS, vilket är ett styrmedel för organisationer som vill förbättra sin miljöprestanda, ekonomi och informera om sina miljöinsatser. EMAS leder till bättre prestanda, ökad trovärdighet och mer insyn och öppenhet. 2014 tog vi på Europa-nivå emot priset EMAS Awards för *Eco Innovations Improving Environmental Performance*, EU-kommissionens utmärkelse för att uppmärksamma EMAS-certifierade företag som har utvecklat nya eko-lösningar som gynnar miljön och kan inspirera andra företag.

Vårt klimat- och hållbarhetsarbete innehåller flera delar. En del av vårt arbete har legat i att ta fram ett patenterat, och numera prisvinnande, slutet tvätt-system som återanvänder vatten och energi. **Tvättmaskinen får sin energi genom biogas som både värmer vatten och ser till att torktummlaren fungerar. Systemet är helt slutet, vilket betyder att inget vatten lämnar kedjan.** Upp till 98 procent av vattnet används igen, resten dunstar. Det som tillförs är regnvatten som vi samlar in från våra stora takytor och vidare ner i en vattentank via hängrännor och stuprör. Det reade vattnet håller 30–35 grader vilket reducerar uppvärmningen avsevärt. Även tvättmedelsdoseringen minskas med ungefär 60 procent.

Vi har även som första mattväveri i världen valt att använda bioteknologiskt rengöringsmedel. Det bygger på en naturlig process där mikroorganismer sköter grovjobbet genom att bryta ner smutsen. På det sättet blir det inga utsläpp och det är därför oskadligt för människor, djur och natur. Det är också en klimatvinst. För att tillverka vanliga, traditionella tvättmedel, går det åt mycket fossil energi, framför allt för att producera de kemikalier som ingår i tvättmedlen. **I de produkter vi använder används mikroorganismer som bakterier och svampar, och det går inte åt någon fossil energi för att producera dem.** Dessutom trivs organismerna bäst i lite lägre temperaturer, så genom att tvätta i lite kallare vatten sparar vi ytterligare energi.

Vi är även fossilbränslefria i vår verksamhet genom att driva tvättprocessen med biogas och enbart använda el från vind- och solkraft. Vi har nyligen installerat solpaneler på taket av tvätteriet, vilket täcker mellan 40–60 procent av vårt årliga behov. Utöver detta har vi tagit fram ett optimerat leveranssystem där samtliga av våra ordinarie kundleveranser sker med biogasdrivna transportbilar.

Vi har mycket att vinna på att arbeta klimatsmart och miljömedvetet. Vi har byggt in i organisationen, bland annat genom miljöledningssystem, att spara på energi och andra resurser. Detta optimerar vår verksamhet också ur ekonomisk synvinkel. Vi har vågat investera i en ren verksamhet vilket på sikt betalar

sig. Nu när vi har blivit mer självförsörjande med energi blir vi även mer oberoende och kan planera vår framtid och utgifter för egen hand.

Vi har på senare tid valt att alltmer arbeta in positionen som mest miljövänliga i vårt varumärke. Detta för att kunna visa kunder och andra intressenter allt som gömmer sig under huven, men det är också ett åtagande som säkrar att även i fortsättningen drivas till att ligga i framkant. Ett exempel på detta är vårt koncept EcoSmartSolution™. Under det har vi samlat allt vi gör inom vårt hållbarhetsarbete för att det ska bli tydligt för omvärlden. Tillsammans med vår ekosmarta mattlösning har vi tagit fram en symbol som ett certifikat för kunderna att de valt det mest miljöriktiga alternativet.

SKÅNEFRÖ

Utvecklar mer tåligt naturgräs

Skånefrö arbetar för att alla allsvenska matcher ska spelas på naturgräs år 2020. Dagens konstgräs av plast sprider farliga partiklar rakt ut i haven.

Sven-Olof Bernhoff, VD för Skånefrö, tycker att det är en försköning att kalla plastgräs för konstgräs. – Det är gjort av plast. Och plast är gjort av olja, ett fossilt material. När det slits sönder sprids mikroplasterna, fastnar i fotbollskor och kläder, följer med tvättvattnet och via ytavrinning ut i vattendrag där de till sist hamnar i fiskar och andra djur, säger han.

Naturgräs däremot, liksom alla andra växter, tar upp koldioxid när det växer. Det gör förstås inte plastgräset. Sven-Olof Bernhoff undrar därför hur

Sven-Olof Bernhoff, VD, Skånefrö

kommunerna tänker när de sätter upp klimatmål för sina verksamheter men sedan väljer att täcka nyanlagda markytor, alltifrån lekplatser, parker och rondeller till fotbollsplaner, med plast. Och antalet plastgräsplaner ökar med ungefär 100 stycken årligen.

– **Plastgräs är den näst största miljöboven till förekomsten av mikroplast i Östersjön. Det finns också studier som visar att fotbollsspelare får hälsoproblem när de spelar många matcher på plastgräs**, säger Sven-Olof Bernhoff. Därför arbetar Skånefrö för att alla allsvenska matcher ska spelas på naturgräs år 2020. När detta är uppnått är vårt nästa mål att det ska gälla precis alla fotbollsmatcher i Sverige.

– Vi har stort stöd för detta arbete i klubbarna, säger Sven-Olof Bernhoff. Vi har kontakt med världens ledande gräsförädlare och utvecklingen går snabbt framåt, i dag finns grässorter som är mer lättskötta än de äldre sorterna och som man kan spela på under en längre tid av säsongen.

Skånefrö har nu startat ett projekt som ska gå ut på att få fram den mest miljövänliga uppbyggnaden av en fotbollsplan och med målsättningen att kunna förlänga nyttjandetiden och spelsäsongen rejält på naturgräsplanerna. Det kommer bli ett storskaligt försök på en naturlig fotbollsplan i Simrishamn som beräknas starta våren 2018. Vad vi vet kommer

“Plastgräs är den näst största miljöboven till förekomsten av mikroplast i Östersjön. Det finns också studier som visar att fotbollsspelare får hälsoproblem när de spelar många matcher på plastgräs”

detta försök verkligen bli ett unikt, världsledande försök för fotbollsplaner för Sverige och kanske hela världen.

Skånefrö, som bedriver sin verksamhet från Östra Tommarp och Hammenhög på Österlens slätt, har så att säga klimatengagemanget i rötterna. **Vi värnar om allt som gror och växer. Därför har vi också gjort ett stort internt arbete med att minska våra egna ekologiska fotavtryck.** Vi har bland annat sett till att restprodukter från våra rensningar blir till värmepelletts. Uppvärmningen och torkningen på våra anläggningar i Tommarp och Hammenhög sker numera helt fossilfritt. Vi har också bytt ut våra lysrör till LED-lysör med rörelsevakter, bytt ut flera

av våra dieseltruckar till eltruckar, sett till att ha frekvensstyrda elmotorer och byggt ut fjärrvärmes i både Tommarp och Hammenhög, nu senast 2016. – Men vi har fortsatt höga mål inför framtiden. Bland annat kommer vi att fortsätta bygga ut fjärrvärmes i Hammenhög. En Pyrolys-Biokol panna inom projektet Klimatklivet 2017–2018 är projekterat. I pyrolysprocessen framställs värme och Biokol som skall användas som jordförbättringsmedel, bland annat i fotbollsplaner. Vi kommer också att fortsätta driva vårt engagerade arbete för att byta ut plastgräset mot naturgräs runt om i Sverige, säger Sven-Olof Bernhoff.

Skånefrö AB

ÖMANGGRUPPEN

Ömanggruppen ger kunderna koll

Vi på Ömanggruppen är övertygade om att den som har inblick i sin energianvändning lättare kan förändra sitt beteende. Därför erbjuder vi våra kunder tjänster som ger koll på den egna förbrukningen.

Ömanggruppen arbetar med inomhusklimat. I Sverige går 40 procent av energiförbrukning till att kyla och värma fastigheter, så vi har ett viktigt ansvar att ta för miljön. Detta vill vi ta. Ömanggruppen är sedan år 2009 miljödiplomerade. **Våra tankar kring klimatet och framtiden genomsyrar hela vår verksamhet och alla våra medarbetare utbildas inom miljöteknik och hållbarhet.**

– Vi försöker också i största möjliga mån att arbeta med miljövänliga produkter, och när vi installerar

våra olika system ser vi till att de är så energieffektiva som möjligt. Vi vill också erbjuda sådant som håller länge. Det är inte bara smidigare för oss, utan även för våra kunder och inte minst för miljön, säger Peter Arvidsson, som är VD på Ömanggruppen.

De gröna valen ger också ekonomiska besparingar för kunderna. Vi är noga med att beräkna och analysera livscykelkostnader för alla våra produkter och system. Vi följer också upp och bevakar anläggningarna regelbundet och kan på så vis se till att de håller en god kvalitet under en lång tid.

– Då behöver inte kunderna byta anläggning lika ofta, eller krångla med svåra reparationer. Det är bättre både för klimatet och kundernas plånbok, säger Peter Arvidsson.

Vi har också insett vikten av att ge kunderna koll på sin energianvändning. Det är först när man har insikt, som man faktiskt kan förändra och förbättra. Därför erbjuder Ömanggruppen ett flertal tjänster som gör det lättare för kunderna att hänga med i vad som händer med deras energi, och hur den påverkar planeten.

– En av våra mest uppskattade tjänster är E-vakt. Det är en digital tjänst, där kunderna via en portal enkelt kan följa sin förbrukning och samtidigt kommunicera

med sina anläggningar, säger Peter Arvidsson. Ömanggruppen erbjuder även E-värdering. Det är ett koncept i fyra steg där vi analyserar kundernas förbrukning samt kartlägger och optimerar deras användning. Dessutom följer tjänsten upp deras besparingar.

– På så sätt får kunderna stenkoll på sin energiförbrukning och kan dessutom använda informationen i sin resa mot ett bättre klimat, säger Peter Arvidsson.

Vid valet av produkter är vi också noga med att välja sådana som är uppbyggda med standardkomponenter. Det är ett krav från vår sida, för att vi ska kunna garantera utbytesmaterial.

– På så sätt kan vi hålla liv i våra produkter under en längre tid, vilket innebär mindre avfall. **Vi ställer höga krav på våra leverantörer vad gäller kvalitet, service, leveranssäkerhet och dokumentation,** säger Peter Arvidsson.

“Vi har också insett vikten av att ge kunderna koll på sin energianvändning. Det är först när man har insikt, som man faktiskt kan förändra och förbättra.”

öman
GRUPPEN

HYDROWARE

Standardisering viktigt för hållbara produkter

Hissföretaget Hydroware i Småland vill få till standardiserade hissar för att politiker ska kunna ställa krav på klimatsmarta lösningar inom branschen.

Hydroware utvecklar högteknologiska driv- och styrsystem för hydrauliska hissar. Kjell Johansson som är VD på företaget är övertygad om att en viktig väg för att göra hållbar tillväxt möjlig går via standardisering av industriprodukter.

– Innerdörrar i lägenheter fick sin standard 1972. Konkurrensen är på komponentnivå. Här fungerar det och standardisering förenklar för människor. Du kan köpa en innerdörr från vem som helst och vara säker på att den passar hemma hos dig. Men även andra industriprodukter måste nu alltså standardiseras, menar han. Det skulle innebära att politiker kan ställa mer generella och hårda krav vad gäller klimataspekten.

– I min bransch kan man till och med patentskydda layout i ett schakt. Patent kan behövas, men många gånger fungerar de blockerande och bromsande. Varje komponenttillverkare kan nu inte använda sitt eget material. Ingen har krav på sig att använda så

lite råmaterial som möjligt. Det blir svårare att utveckla bättre och mer hållbara produkter. Varje tillverkare skyddar sitt och tiden går, fast att det är så bråttom! De senaste 30 åren har utvecklingen gått åt motsatt håll, konstaterar Kjell Johansson. Han hänvisar till Overshoot Day, den dag på året när vi har förbrukat de resurser som finns tillgängliga på planeten. 1986 inföll den 31 december och 2016 den 13 augusti.

– Vi har lagt mycket fokus på energi-effektivisering, men det räcker inte. Forskningen visar att vi skulle behöva minst fyra jordklot för att försörja dagens konsumtionsmönster. Då blir det uppenbart: **Vi måste gå från dagens slit-och-släng till mer hållbara produkter som går att laga och återanvända eller till sist återvinna.**

Kjell Johansson har nu kontakt med Northampton University för att försöka få till stånd ett forskningsprojekt där man ska studera hur man

bäst bygger en modulär hiss med standardiserade gränssnitt.

– **Vi samarbetar med branschaktörer och standardiseringsorgan. Målet är att få fram en prototyp på en framtida hiss.** Vi kommer att behöva skriva på våra affärsmodeller och fokusera på snävare områden, snarare än att skydda ett helt system. Det blir konkurrens på modulerna, varje bolag i branschen får hitta det som är unikt för dem, säger Kjell Johansson.

Han konstaterar att samhället skulle vinna mycket på om vi kan byta ut och återanvända på komponentnivå för att öka livslängden på våra produkter.

– Det krävs att vi använder oss av mer öppna system, så kallade open sources. Till och med Microsoft börjar jobba med det nu. Och Google har förklarat att man ska ta ledningen när det gäller cirkulär ekonomi. Utvecklingen går så fort. Med öppna system konkurrerar vi på andra sätt, som främjar samhället och människorna i det.

Kjell Johansson, VD på Hydroware

“Forskningen visar att vi skulle behöva minst fyra jordklot för att försörja dagens konsumtionsmönster. Då blir det uppenbart: Vi måste gå från dagens slit- och-släng till mer hållbara produkter som går att laga och återanvända eller till sist återvinna.”

Hydroware AB

Hydroware utvecklar högteknologiska driv- och styrsystem för hydrauliska hissar. Vi tillverkar robusta hissar med öppna system som kan moderniseras och ges en mycket lång livslängd. Vår vision på Hydroware inspireras av cirkulär ekonomi. Vi vill vara med och bygga långsiktigt hållbara hisslösningar där god ekonomi kombineras med att allt kan återanvändas eller åtminstone återvinnas.

PERSTORP

Nytt plastmaterial bryts ner snabbt

Inom Perstorkoncernen har man tagit fram en tillsats till plastmaterial som gör att plasten kan brytas ner på 40 dagar. Företaget driver också en kampanj, "Time to Act", för att öka kunskapen om plastnedskräpning.

Varje år produceras en bra bit över 300 miljoner ton plast. Mindre än en procent av detta är nedbrytbart och bara 14 procent av plasten återvinns. Mycket av plastskräpet hamnar småningom i våra hav. **Redan år 2050 kommer det att finnas mer plast än fisk i haven.** Det vill Perstorp förändra. Därför driver man kampanjen "Time to Act" (www.perstorp.com/timetoact). Den ska sprida kunskap kring plast och sätta fokus på de problem vår planet har med anledning av den nerskräpning som plast orsakar. Plast är ett fantastiskt material, men det måste hanteras på rätt sätt. En del av kampanjen är ett kort quiz med plastrelaterade frågor, där Perstorp donerar 1 kr till välgörande ändamål för varje person som svarar.

– Det är hög tid att agera. Ingen kan göra allt, men alla kan göra något! säger Jesper Fahlén, produktchef för Capa™ inom Perstorkoncernen.

Perstorp har tagit fram ett material, Capa™ för Bioplast, som när det ingår i en plastprodukt, gör att denna i rätt miljö kan brytas ner så snabbt som på 40 dagar. Skulle till exempel en plastpåse råka hamna i naturen så kommer den därmed relativt fort att brytas ner och helt försvinna. I dag används fler än en miljon plastpåsar varje minut, året runt, världen över. En genomsnittlig livslängd på en plastpåse är endast 15 minuter, trots att de är tillverkade för att hålla länge och återanvändas.

– Tidigare har utmaningen varit att tillverka miljövänliga plastpåsar som är både tåliga och nedbrytbara, men detta är inte längre ett problem. Det är i dag fullt möjligt att tillverka tåliga plastpåsar utan att kompromissa på miljöaspekterna. Det finns inte längre några ursäkter! fortsätter Jesper Fahlén.

I dag får du nästan aldrig en nedbrytbar plastpåse när du handlar i affären, det är till och med sällan det ens finns som alternativ. Många kan säkert tänka sig att betala någon krona extra för ett miljövänligt alternativ, men i dag har man alltså inte ens valet. Det rimmar illa med dagens starka trend för ett hållbart samhälle. En del av denna trend är just en ökad efterfrågan på både produkter gjorda av förnyelsebara råvaror och på nedbrytbara produkter.

– Butikerna borde möta kundernas efterfrågan. Bioplastmarknaden har där en stor potential, avslutar Jesper Fahlén.

 Perstorp
WINNING FORMULAS

8

MILLION TONNES
of plastics leak into
the ocean each year

311

MILLION TONNES
plastics produced
in 2014

1:1

IS THE RATIO
between plastic & fish
in the sea by 2050

SPARBANKEN SYD

Vill skapa mest sol-el i Sverige

Sparbanken Syd har tagit initiativ till projekt Sol El Syd som ska göra sydöstra Skåne till Sveriges sol-eltätaste region år 2025.

Det har hänt mycket på solenergi-fronten under de senaste åren, konstaterar Per-Uno Alm, PUA kallad, som är hållbarhets- och tillväxtstrateg på Sparbanken Syd. Han är projektledare för Sol El Syd som är ett samverkansprojektet med Ystads kommun, Rotary St Petri, Villaägareföreningen och Svarte Byalag som syftar till att få fler i lokalsamhällena att välja sol-energi.

– Just nu råder unika förutsättningar för att satsa på sol-el, säger Per-Uno Alm som har många års erfarenhet av miljö- och hållbarhetsarbete. Han har under 25 års tid följt utvecklingen, teknikframstegen och efterfrågan på alternativa energikällor.

Priset har nämligen sjunkit med hela 80 procent de senaste åtta åren, eftersom efterfrågan blivit så stor i länder som Danmark och Tyskland.

– Det innebär att det inte är så dyrt att sätta upp solpaneler längre och därmed inte enbart förbehållet de största entusiasterna, säger Per-Uno Alm.

Sol El Syd finansieras genom stöd från LEADER Sydöstra Skåne och jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

– Genom detta samarbete i kombination med ett nytt miljö- och renoveringslån vill vi öppna för en unik möjlighet att ta steget och investera för framtiden, här och nu, säger Per-Uno Alm.

När ett hushåll producerar sin egen sol-el genom solpaneler gör det sig oberoende av fossila bränslen som naturgas, olja och kol. Dessa är de största källorna till utsläpp av växthusgaser som bidrar till klimatförändringarna. För en hållbar utveckling i framtiden måste därför användningen av fossila bränslen fasas ut.

– Solpaneler genererar el och sänker elkostnaderna så fort de är på plats på hustaket. Panelerna kan leverera el i hela 40 år, berättar Per-Uno Alm. Han tillägger att samhället Simris i Simrishamns kommun är landets första att bli helt självförsörjande

på sol- och vindkraft. Nu är det dags för resten av sydöstra Skåne att ta efter!

För att nå ut till en så bred front som möjligt har Sparbanken Syd med Per-Uno Alm i spetsen samlat samarbetsparterna som med gemensam kraft arbetar för att sprida kunskap och väcka intresse i vart och ett av de sydostskånska hemmen. Man har arrangerat informations- och inspirationsträffar, studiecirkel och lokala möten för att att fylla i kunskapsluckor och göra människor trygga i att ta steget till beslut.

Anneli Hulthén, landshövding i Skåne med en gedigen politisk bakgrund och uppdrag som bland annat riksdagsledamot och EU-parlamentariker i utskottet för miljö, hälsa och livsmedel, ser positivt på projektet.

– Jag tycker att Sol El Syd är ett fantastiskt initiativ, framförallt genom blandningen av företag, kommun

Anneli Hulthén, landshövding i Skåne

och enskilda aktörer. Det ger en spännande bredd och styrka att nå ut med budskapet, säger Anneli Hulthén.

Hon påminner om att vi har satt höga miljömål, både som nation och inom EU att komma bort från ett samhälle som är beroende av fossilt bränsle.

– Att nå dessa mål kräver aktion. Sol-el är ett sätt att aktivt göra något för att förändra. **Det är viktigt med goda exempel att följa och lära sig av, att se att det går att skapa förändring i det lilla. Man behöver inte vara en storkommun eller huvudstad för att göra skillnad.**

Även Svante Axelsson, nationell samordnare för Fossilfritt Sverige och tidigare generalsekreterare för Naturskyddsföreningen, hyllar projektet. Han understryker just vikten av att gå samman för att förändra.

– Världen behöver snabbt ställa om sin energiförsörjning. Vi behöver alla satsa på att skapa en bättre värld.

Svante Axelsson menar att det i dag finns enkla åtgärder som de allra flesta kan göra för att bidra, som att satsa på sol-el.

– Priset på sol-el har sjunkit kraftigt under de senaste åren och blivit mer tillgängligt för världens alla länder, även de mindre rika. På vissa platser är sol-el till och med den billigaste formen av energi och fortfarande utvecklas tekniken i rask takt. Han tillägger att den som själv blir ägare av sin egen energi dessutom blir mer medveten om den egna

konsumtionen, vilket också gör att förbrukningen minskar.

– Jag är väldigt imponerad och glad över initiativet till Sol El Syd. Ett drömprjekt som genom samverkan vill visa på de möjligheter som finns i dag. Lösningen för framtidens energiförsörjning finns här, nu handlar det om att presentera möjligheterna.

Svante Axelsson, nationell samordnare Fossilfritt Sverige

Sparbanken Syd

TRELLEBORGS HAMN

Östersjöns klimatsmartaste hamn finns i Trelleborg

Effektiv logistik till och från hamnen, att fartygens dagvatten hamnar i kommunens reningssystem istället för i havet samt moderna fordon, är åtgärder som gjort Trelleborgs Hamn till Östersjöns klimatsmartaste.

Trelleborgs Hamn är miljöcertifierad och vi arbetar ständigt för att minska de negativa miljöeffekterna av vår egen verksamhet. Vår målsättning är att bibehålla och stärka vår position som Östersjöns klimatsmartaste hamn.

– Det handlar om ett systematiskt miljöarbete inom flera olika områden, säger Tommy Halén, VD för Trelleborgs Hamn AB.

Om vi börjar med hamnlogistiken. En stor del av vår miljöpåverkan är indirekt och beror på väg- och färjetrafiken till och från hamnen. Därför tycker vi

Tommy Halén, VD Trelleborgs Hamn AB

det är viktigt att driva projekt som ska underlätta och skapa förutsättningar för främst våra kunder, men också för andra intressenter, att utveckla en grönare och hållbarare verksamhet.

– Staden och hamnen är tätt sammanlänkade. Därför är vår samverkan en nyckel i vårt arbete för att utveckla en hållbar verksamhet och anpassa hamnens verksamhet för framtiden, säger Tommy Halén.

Trelleborgs Hamn har mellan åren 1989 och 2015 haft en positiv utveckling med en ökning på i snitt 6 procent fler ankommande lastbilar och trailers ombord på fartygen per år. För att kunna möta marknadens krav på större fartyg samt nya miljökrav togs beslut på att flytta hamnen åt sydost. Trelleborgs Hamn har i första delen av hamnflytten byggt nya vågbrytare (tillsammans tre km långa), hamninloppet har breddats från 100 till 150 meter, hamnbassäng och färled har muddrats, 50 hektar nytt land har skapats och ett nytt färjeläge som kan ta emot 240 meter långa fartyg har byggts.

Om vi tittar på vad som sker inne i själva hamnområdet, så arbetar vi ständigt för effektivare lossning och lastning. **På så sätt kan färjornas liggetid kortas och det bidrar i sin tur till att lastbilarnas tomgångskörning kan reduceras, vilket minskar utsläppen i hamnområdet.**

– Utbyggnaden av nya färjelägen i sydost syftar bland annat till att rationalisera godshanteringen ytterligare så att fartygens liggetider kan minskas, säger Tommy Halén.

Vi har också flyttat en stor del av kombiterminalsverksamheten till det nya södra kombiterminalsområdet. Det ger en mer koncentrerad kombiverksamhet, där

arbetsfordonen får kortare körsträckor. Vi jobbar också för att flytta hamnområdena längre ut och därmed längre bort från staden och invånarna. I början av 2015 togs det nya färjeläget 10 med tillhörande uppställningsytor och ramper i bruk och ett av de inre färjelägena kunde därmed stängas. I andra etappen av hamnens utbyggnad planeras ytterligare fyra lägen, uppmarschområden samt en ny östlig infart.

Hamnen förnyas dessutom ständigt sina egna fordon och övrig utrustning så att miljöprestandan ligger i framkant av den tekniska utvecklingen.

De största maskinerna svarar för ungefär 90 procent av utsläppen från hamnens fordonspark och därför måste våra egna arbetsfordon hålla högsta möjliga miljöklass.

– Att vi moderniserar dem har gett tydliga resultat i form av lägre bränsleförbrukning och minskade utsläpp, säger Tommy Halén.

Vi genomför också egna åtgärder som att själva montera på partikelfilter och tillsats av Ad Blue, en katalytisk rening som minskar utsläppen av partiklar, i bränslet. Varvtalsreglering och tomgångsspår finns på samtliga dragfordon.

– Bränsleförbrukningen och därmed koldioxidutsläppen har genom dessa åtgärder minskat med drygt tjugo procent sedan 2010.

En annan viktig åtgärd inne i hamnområdet är att förtöjda fartyg ska kunna elanslutas. På så sätt

minskar utsläppen av luftförorenande ämnen från fartygen avsevärt. Vi erbjuder därför numera våra rederikunder landel-anslutning vid samtliga färjelägen i reguljär drift.

Vi jobbar också med färjornas utsläpp i och utanför hamnen. Målet är att samtliga färjor ska lämna sitt avloppsvatten i hamn, det är så vi kan minska övergödningen av Östersjön.

– Vi kan i dag ta emot färjornas svart- och gråvatten i samtliga färjelägen genom en direkt inkoppling på spillvattennätet till kommunens avloppsreningsverk. Även här är vårt samarbete med kommunen jätteviktigt, säger Tommy Halén.

Dagvattnet från östra hamnområdet renas tillsammans med dagvattnet från en stor del av kommunen i en modern dagvattenanläggning med tre sedimentationsbassänger på 12 000 m³. Reningen innebär att 70 till 90 procent av föroreningarna i dagvattnet skiljs bort. Processen minskar även risken för översvämningar.

Vi arbetar också för att ständigt minska bullret från hamnens arbetsfordon såväl genom nära samarbete med leverantörer som genom egna bullerdämpande åtgärder. Jämfört med 2008 har ljudnivån från "bästa" terminaltraktor sjunkit med 4 decibel. Exempel på åtgärder är isolering och reduktion av hastigheten framförallt nattetid.

Klimatordlista

Fossila bränslen

Exempel på fossila bränslen är bensin, diesel, olja, naturgas och kol. Att dessa bränslen kallas fossila beror på att de under hundratusentals år bildats av gammalt organiskt material. När vi använder dessa bränslen i fordon, industrin, kraftsektorn eller någon annan förbränning bildas det koldioxid.

Global uppvärmning

Jordens temperatur varierar naturligt, men sedan några hundra år tillbaka har medeltemperaturen höjts mer än den tidigare gjort. Temperaturen har stigit – och fortsätter att stiga – som en följd av den ökade växthuseffekten, som orsakas av människans utsläpp av växthusgaser.

IPCC – Intergovernmental Panel on Climate Change

IPCC är en panel av forskare från hela världen som utvärderar klimatförändringen.

Klimatanpassning

Klimatförändringarna kan medföra både negativa och positiva konsekvenser. En hel del konsekvenser kan undvikas eller mildras om vi börjar planera och agera redan nu utifrån de konsekvenser som förväntas. Klimatanpassning, handlar om samhällets robusthet och förmåga att hantera klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Klimatförändring

Klimatförändringar är både något som sker naturligt och något som människan orsakar. Sedan

människan började elda fossila bränslen som kol och olja har den globala uppvärmningen gått snabbare än någonsin tidigare. Jordens medeltemperatur har höjts som en följd av den ökade växthuseffekten, som orsakas av människans utsläpp av växthusgaser.

Klimatneutral

För att bli klimatneutral kan man klimatkompensera, klimatbalansera eller klimatneutralisera – olika ord för samma sak, nämligen att man betalar för lika många kilo eller ton koldioxidutsläpp man själv orsakat, som då inte släpps ut någon annanstans.

Växthusgaser

Gaser som förekommer i atmosfären och bidrar till växthuseffekten. De viktigaste växthusgaserna är koldioxid, metan och lustgas, men det finns fler.

Koldioxidekvivalent

Koldioxidekvivalenter eller CO₂e är ett mått på utsläpp av växthusgaser som tar hänsyn till att olika sådana gaser har olika förmåga att bidra till växthuseffekten och global uppvärmning. När man uttrycker utsläppen av en viss växthusgas i koldioxidekvivalenter anger man hur mycket koldioxid som skulle behöva släppas ut för att ge samma verkan på klimatet.

Klimatkompensation

Klimatkompensation innebär att utsläpp av koldioxid kompenseras med minskade utsläpp någon annanstans. Att kompensera för sina klimatfarliga utsläpp av

växthusgaser görs oftast med hjälp av utsläppsrätter.

Klimatkonventionen

Vid FN-konferensen i Rio de Janeiro 1992 undertecknades klimatkonventionen, vars slutmål är att "stabilisera halterna av växthusgaser i atmosfären på en nivå som förhindrar att mänsklig verksamhet påverkar klimatsystemet på ett farligt sätt".

Parisavtalet – the Paris Agreement

Den 12 december 2015 på FN-mötet COP21 i Paris beslutade världens i princip samtliga länder om att skapa "the Paris Agreement". På svenska blir det "Parisavtalet". Kärnan i avtalet är att minska utsläppen av växthusgaser, samt att stödja de som drabbas.

Utsläppsrätter

Det finns utsläppsrätter i flera länder, för utsläpp av olika saker, men i det här sammanhanget talar vi om utsläppsrätter för någon av växthusgaserna, oftast koldioxid. En utsläppsrätt, ibland kallad reduktionsenhet, ger innehavaren rätt att släppa ut klimatfarliga gaser motsvarande ett ton koldioxid. Utsläppsrätter kan säljas och köpas.

Växthuseffekt

Växthuseffekten kallas det som innebär att koldioxid i atmosfären håller kvar en del av solvärmen och gör att jorden håller en temperatur som vi kan leva i. Nu ökar växthuseffekten, vilket inte är bra.

Handelskammarens Tankesmedja

Handelskammaren har ett nätverk för dig som arbetar aktivt med miljö, CSR och andra hållbarhetsfrågor på företaget, vi kallar det för Tankesmedjan. Vi fokuserar på aktuella teman, ofta med externa föreläsare och alltid med möjligheter till erfarenhetsutbyte. Deltagarna bidrar med egna kunskaper och omvärldsanalyser.

Tankesmedjan fokuserar på:

- Vilka är näringslivets kommande utmaningar inom hållbarhetsområdet?
- Hur kan vi i ett tidigt skede förbereda företagen för dessa?
- Vi lyfter aktuella frågor som initierats från deltagarna eller handelskammaren.

Vi spannar över ett stort fält som kan locka olika medarbetare i ditt företag:

- Framtidsstudier och forskning
- Miljötillstånd
- Cirkulär ekonomi
- Marknadsföring
- CSR
- FNs globala mål för hållbar utveckling

Du är välkommen att kontakta oss för mer information och vänder dig då till Karl-Erik Grevendahl, ledare för Tankesmedjan:
040-690 24 04
karl-erik.grevendahl@handelskammaren.com

Handelskammaren

I sydsvenska företags intresse

Handelskammaren är en privat organisation som arbetar i sydsvenska företags intresse. Vi påverkar företagens villkor genom bland annat utveckling av infrastruktur och utbildningssystem. Vi stöder affärer genom service inom internationell handel och olika utbildningar. Vi sammanför företag i olika nätverk och på våra många möten. Handelskammaren har drygt 2 800 medlemsföretag och finns i Skåne, Blekinge, Kalmar, Kronobergs och södra Hallands län.